

Refusionsudvalgets udgangsreplik

I forårets scenekunstaftale blev det besluttet at nedlægge Refusionsudvalget (RU). Nedlæggelsen er blevet omtalt som en mindre forenkling af scenekunstmrådet. Sandheden er, at beslutningen er en forringelse af dansk scenekunst og medfører en række konsekvenser, som der ikke er taget stilling til i den politiske aftale.

En nedlæggelse af RU betyder:

- Forringelse af talentudviklingen af dansk teater for børn og unge
- Svækkelse af refusionsordningens kvalitetssikring
- Øget centralisering af støttemidlerne

Vi vil gennemgå punkterne i det følgende, men først opridse, hvorfor RU er sat i verden.

RU er nedsat af Kulturministeriet og består af fem medlemmer, som tilsammen repræsenterer det danske scenekunstmråde. Udvalgets opgave er at behandle ansøgninger og træffe afgørelse om refusionsgodkendelse af forestillinger rettet mod børn og unge samt voksenopsøgende teater. Formålet med RU er at give kommunerne et incitament til at købe godkendte forestillinger, så der vises forestillinger af professionel kvalitet i hele landet.

RU afholder hvert år fire showcases over i alt otte dage i København og Horsens, hvor ansøgerne får mulighed for at præsentere deres forestilling. De udvalgte forestillinger præsenteres i deres fulde længde for alle udvalgsmedlemmer. Omkring halvdelen af alle ansøgere opnår godkendelse på baggrund af den faglige vurdering i udvalget. Alle ansøgere, der får afslag, får tilbud om personlig feedback omkring de forhold der gjorde at deres forestilling ikke fik refusion.

Ud over arbejdet med at se og vurdere de op mod hundrede forestillinger, der hvert år bliver præsenteret på showcases, består RUs arbejde i løbende at holde sig orienteret inden for dansk teater for børn og unge, således at udvalgets afgørelser altid beror på et indgående kendskab til det generelle kvalitetsniveau for dansk børne- og ungdomsteater.

Talentudvikling

RUs arbejde er med til at sikre talentudviklingen af dansk teater for børn og unge. På RUs showcase får alle ansøgere mulighed for at vise, hvad de kan. En ansøger, som ikke i forvejen er kendt af udvalget bliver altid inviteret til en showcase. Mange af de ansøgere, der søger refusion, er nye navne på teaterscenen, som for egne midler har produceret en forestilling, som de ikke har modtaget støtte til. En refusionsgodkendelse øger muligheden for at sælge forestillingen til fx skoler, der kan få fratrukket halvdelen af prisen hos kommunen.

Refusion er afgørende for den ikke-støttede del af dansk teater for børn og unge og derfor er RUs showcase-model vigtig, fordi den giver scenetid til de helt nye navne, der skal være med til at tegne morgendagens teaterlandskab og -succes.

Blandt andet var det på baggrund af RUs showcase, at teaterleder Sara Topsøe-Jensen fra teatret Carte Blanche, blev opdaget og fik sit gennembrud. Hun tog i januar 2000 på showcase med sit nystiftede teater Carte Blanche og forestillingen 'var Der Engang', som gik lige fra refusionsgodkendelse til at blive en af de store samtaleemner ved den efterfølgende teaterfestival for børn og unge samme år. Blot nogle få år efter blev Carte Blanche headhunted til at være egnsteater i Viborg.

Kvalitetssikring

RUs arbejde er med til at sikre kvaliteten af de forestillinger, der opnår godkendelse. Landets kommuner benytter RUs refusionsgodkendelse som et kvalitetsmærke. Centralt i kvalitetssikringen er showcase-modellen, hvor RUs medlemmer kan se og vurdere alle refusionsgodkendte forestillinger. En refusiongodkendelse gives for en periode på to til fem år og en eventuel forlængelse skal ske på baggrund af en ny showcase.

Svigter talenterne og kvaliteten

Med scenekunstaftalen skal RUs opgave fremover varetages af Projektstøtteudvalget for Scenekunst (PUS). PUS består af fem medlemmer, som vurderer projektansøgninger fra den støtteberettigede del af scenekunstmiljøet. På et dialogmøde på årets Aprilfestival for børn og unge mellem branchen, RU og repræsentanter fra PUS blev der udtrykt stor bekymring for fremtidens refusionsordning. For spørgsmålet er, hvordan PUS vil varetage arbejdet med refusionsgodkendelse så det sikrer udvikling af morgendagens scenekunsttalenter og samtidig kvaliteten af de godkendte forestillinger?

PUS yder støtte på baggrund af skriftlige ansøgninger. Sådan bliver det også for ansøgere, der fremover søger refusion hos PUS. Hvor RUs showcasemodel sikrer, at alle forestillinger bliver vist på en scene, inden der træffes afgørelse om refusion, vil beslutningen fremover blive truffet af PUS ud fra en skriftlig ansøgning. Dette er en markant svækkelse. Vores erfaring er, at det i en stor del af ansøgningerne er umuligt at vurdere en forestilling uden, at have set den eller i det mindste have et indgående kendskab til de medvirkendes historik.

Svækkelse af kvalitetssikringen

Ud over at svigte talenter, så betyder nedlæggelsen af RUs showcasemodel altså en svækkelse af refusionsordningens kvalitetssikring. RUs fem medlemmer er udvalgt på baggrund af deres faglige kompetencer indenfor dansk børne- og ungdomsteater. Blot én ud af PUS-udvalgets fem medlemmer har børneteaterfaglig erfaring.

De fem medlemmer i PUS skal fremover, foruden at varetage deres allerede ganske omfattende arbejde, nu også behandle refusionsansøgninger. Hvordan kan det ske på et kvalificeret grundlag? Ud over den ekstra administrative arbejdsbyrde, følger også en løbende opgave i at holde sig ajour med et meget mangfoldigt udbud af teater for børn og unge, som et væsentligt kriterium for at kunne give en begrundet og saglig vurdering af refusionsansøgerne. Hvordan vil PUS' nuværende fem medlemmer håndtere den opgave?

Endelig er der spørgsmålet om, hvordan PUS' fem medlemmer vil sikre kvaliteten af forestillinger, de aldrig har set? Ved at give støtte til navne, de kender i forvejen og derfor kan stå inde for? Eller ved at satse? Give nogen chancen? Det første vil føre til konservatisme på mulig bekostning af talentudviklingen og mangfoldigheden og det sidste vil udvaske refusionsordningen som garant for kvalitetsforestillinger.

Centralisering

Beslutningen om at lade PUS varetage refusionsordningen samler tildelingen af støttemidler i et enkelt udvalg. Hvor det hidtil har været ti mennesker, fordelt på to udvalg, som har taget stilling til ansøgende forestillinger, så vil beslutningen fremover ligge i hænderne på de samme fem medlemmer. Det kan man kalde centralisering eller effektivisering, men faktum er, at det koncentrerer magten over støttemidlerne. Tanken er måske, at når PUS i forvejen uddeler tilskud til aktiviteter, der fremmer scenekunst i Danmark, hvorfor så ikke også lade dem håndtere refusionsordningen? Svaret er, at løsningen allerede har været afprøvet og blev skrottet. Dengang hed PUS Teaterrådet og man måtte konstatere at de ikke havde tid og kræfter til at håndtere opgaven, hvorfor refusionsudvalget blev nedsat.

Det er måske ikke overraskende, at vi som medlemmer advarer mod beslutningen om at nedlægge RU. Men det er virkelig ikke ud fra egen interesse. Det kan være ganske udfordrende at sidde i et udvalg der vurderer om kollegaers arbejde er godt nok til at få kvalitetsstempet "refusionsgodkendt". Vi overlever nok at miste vores honorar og vi kan også finde på noget andet at lave de fire weekender om året, hvor vi er af sted til showcases, og de mange øvrige arbejdsdage, vi løbende bruger på at se børne- og ungdomsteater og holde os orienterede. Vores bekymring er på teaterbranchens vegne. Nedlæggelsen af RU vil efter vores mening føre til en forringelse af refusionsordningen, som er til skade for talentudviklingen og dermed kvaliteten og mangfoldigheden i dansk teater for børn og unge.

Refusionsudvalget

Lars Dammark, Katrine Karlsen, Tali Rázga, Stefan Pollner, Trine Schlosser